

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 10'2023

(видається з 1994 року)

ISSN 2786-5517 (Online), ISSN 2409-1944 (Print)

<https://doi.org/10.37634/efp.2023.10>

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 липня 2020 р. № 886 (економічні науки).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 вересня 2020 р. № 1188 (юридичні науки).

Рішення Аудиторської палати України від 21.12.2017 р. № 353/10 (облік та аудит).

Реєстраційне свідоцтво КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Журналу присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер ISSN 2409-1944 та включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

Префікс doi журналу: 10.37634/efp.

2023 р.). Повний або частковий передрук матеріалів журналу допускається лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 31.10.2023

Формат 60×84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: вул. Хрещатик, 44, м. Київ, 01001

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішні і зовнішні рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол № 15 від 24 жовтня

Суб'єкт видавничої справи

© "Аналітик", 2023
© "Економіка. Фінанси. Право",
2023

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес центр"

GLORY TO UKRAINE! GLORY TO THE HEROES!

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ECONOMICS FINANCES LAW

MONTHLY INFORMATIONAL AND ANALYTICAL JOURNAL

№ 10'2023

(issued from 1994)

ISSN 2786-5517 (Online), ISSN 2409-1944 (Print)

<https://doi.org/10.37634/efp.2023.10>

Journal is included in the list of scientific professional editions of Ukraine, which can be published results of dissertations for the degree of doctor and candidate (PhD).

Order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of July 02, 2020 (economic sciences).

Order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 1188 on September 24, 2020 (legal sciences).

Order of Audit Chamber of Ukraine № 353/10 on December 21, 2017 (accounting and audit).

Registration Certificate – KV № 21620-11520PR on October 12, 2015.

Journal is awarded the international identification number ISSN 2409-1944 and included in the international Scientometrics base Index Copernicus.

Journal's DOI: 10.37634/efp.

Founders:

Audit firm "Analytik" jointly with the National Academy of Internal Affairs of Ukraine

The papers must pass

selection, internal and external review

Recommended for publication and dissemination through the Internet by the Academic Council of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine (Protocol № 15 of October 24, 2023). Full or partial reprint of the

materials of the journal is allowed only with the consent of the editorial office.

The authors are responsible for the selection and presentation of the facts. The content and authenticity of the advertisement is the responsibility of the advertiser.

Signed for print 31.10.2023

Format 60×84/8

Publication – 250 copies

Address of the editorial office:

Khreshchatyk str., 44, Kyiv, 01001

Phones: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Fax: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Web: www.efp.in.ua

*The subject of
publishing*

© "Analytik", 2023
© "Economics. Finances. Law",
2023

Typography: LLC "International Business
Center"

Головний редактор

Валентина Левченко, д.е.н., член Ради нагляду за аудиторською діяльністю Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, директор ВІГО «Спілка аудиторів України» (Україна)

Шеф-редактор

Володимир Головач, к.ю.н., голова правління ПрАТ «Аудиторська фірма "Аналітик"»; Заслужений юрист України (Україна)

Заступник головного редактора

Тетяна Головач, д.е.н., професор, аудитор, заступник директора з наукової роботи Інституту аудиту (Україна)

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Антон Бойко, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики, Сумський державний університет (Україна)

Олена Величко, к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Анатолій Герасимович, д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Тетяна Гільорме, д.е.н., доцент, п.н.с., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Науково-дослідний інститут енергоефективних технологій та матеріалознавства) (Україна)

Любомира Кіндрацька, д.е.н., професор, професор кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Ірина Криштова, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Юрій Манцевич, д.е.н., доцент, вчений секретар, Дер-жавне підприємство «Науково-дослідний і проектний інститут містобудування» (Україна)

Олена Петрик, д.е.н., професор, завідувачка кафедри аудиту, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Петро Плавчан, доктор наук, проф. інж., ректор Академії Данубіус (Словацька Республіка)

Євгенія Полякова, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи, проректор з науково-педагогічної роботи (навчальний процес). Вищий навчальний заклад «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка» (Україна)

Олена Потишняк, д.е.н., професор, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту, Харківський національний технічний університет сільськогосподарства імені Петра Василенка (Україна)

Юлія Слободяник, д.е.н., професор, професор кафедри аудиту, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Евангелос Сіскос, д.е.н., професор, Університет Західної Македонії (Греція)

Сергій Ткаченко, д.е.н., професор, ректор, Вищий навчальний заклад "Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»", академік Академії економічних наук України (Україна)

Віктор Тринчук, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (Україна)

Людмила Чижевська, д.е.н., професор, професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)

Члени редакційної колегії з правових наук:

Гульнара Балгімбекова, к.ю.н., зав. кафедри конституційного та міжнародного права, Карагандинський державний університет ім. Е.А. Букетова (Казахстан)

Олександр Бригинець, д.ю.н., професор, Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзкова; член Союзу юристів України (Україна)

Віктор Василінчук, д.ю.н., професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності, Національна академія внутрішніх справ; Заслужений юрист України, полковник поліції (Україна)

Сергій Константинов, д.ю.н., професор, зав. кафедри адміністративної діяльності, Національна академія внутрішніх справ (Україна)

Ігор Озерський, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного та кримінального права і процесу, Чорноморський національний університет імені Петра Могили; академік Національної академії наук вищої освіти України (Україна)

Малгожата Скоржевська-Амберг, доктор філософії, адвокат, кафедра теорії, філософії та історії права, юридичний коледж, Університет Козмінського (Польща)

Юрій Фрицький, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного, адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін, Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»; Заслужений юрист України. Член Центральної виборчої комісії (Україна)

Анатолій Яровий, к.ю.н., доцент, суддя у відставці; член міжнародної поліцейської асоціації (українська секція) (Україна)

Editors-in-chief

Valentyna Levchenko, Doctor of Economics, member of the Supervisory Board for audit activity of the Authority public oversight for audit activity, Director of the All-Ukrainian Professional Non-Governmental Organization "Union of Auditors of Ukraine" (Ukraine)

Volodymyr Holovach, PhD in Legal Sciences, Head of the Board of the Audit Firm "Analitik"; Honored Lawyer of Ukraine (Ukraine)

Deputy Editor-in-Chief

Tetiana Holovach, Doctor of Economics, Professor, auditor, deputy director for scientific work of the Institute of Audit (Ukraine)

Members of the editorial board of Economic Sciences:

Anton Boiko, PhD in Economics, Associate Professor of Economic Cybernetics department, Sumy State University (Ukraine)

Olena Velychko, PhD in Economics, Associate Professor of International Finances department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Anatolii Herasymovych, Doctor of Economics, Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Tetiana Hilorme, Doctor of Economics, Associate Professor, Leading Researcher, Oles Honchar Dnipro National University (Research Institute of Energy-Efficient Technologies and Materials Science) (Ukraine)

Liubomyra Kindratska, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Tax Management and Financial Monitoring, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Iryna Kryshopa, Doctor of Economics, Professor, Professor of Accounting and Taxation department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Yurii Mantsevych, Doctor of Economics, Associate Professor, Scientific Secretary, State Enterprise "Research and Design Institute of Urban Development" (Ukraine)

Olena Petryk, Doctor of Economics, Professor, Head of the auditing department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Peter Plavcan, Dr.h.c., prof. Ing., Rector, Vysoka skola Danubius (Slovakia)

Yevheniia Poliakova, PhD in Economics, Associate Professor of Finances and Banking department, vice-rector for scientific and pedagogical work, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"» (Ukraine)

Olena Potyshniak, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Organization of Production, Business and Management department, Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture (Ukraine)

Yuliia Slobodianiuk, Doctor of Economics, Professor, Professor of the auditing department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Evangelos Siskos, Doctor of Economics, Professor, University of Western Macedonia (Greece)

Serhii Tkachenko, Doctor of Economics, Professor, Rector, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"»; academician of Academy of Economic Sciences of Ukraine (Ukraine)

Viktor Trynchuk, PhD in Economics, Associate Professor, Professor of Financial Markets department, University of the State Fiscal Service of Ukraine (Ukraine)

Liudmyla Chyzhevska, Doctor of Economics, Professor, Professor of Information Systems in Management and Accounting department, State University "Zhytomyr Polytechnic" (Ukraine)

Members of the editorial board of Legal Sciences:

Gulnara Balgimbekova, PhD in Legal Sciences, Head of the constitutional and international law department, Karagandy State University named after E.A. Buketov (Kazakhstan)

Oleksandr Bryhinets, Doctor of Legal Sciences, Professor, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law; member of the Union of Lawyers of Ukraine (Ukraine)

Viktor Vasylynychuk, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Operational and Investigating department, National Academy of Internal Affairs; Honored Lawyer of Ukraine, colonel of the Police (Ukraine)

Serhii Konstantinov, Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of the Administrative Activity department, National Academy of Internal Affairs (Ukraine)

Ihor Ozerskyi, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Civil and Criminal Law and Process department, Petro Mohyla Black Sea National University; academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine (Ukraine)

Malgorzata Skorzewska-Amberg, PhD, DSc, Theory, Philosophy and History of Law department, College of Law, Kozminski University (Poland)

Yurii Frytskyi, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Constitutional, Administrative Law and Social and Humanitarian disciplines department, Law and Public Relations Institute of the "Ukraine" University; Honored Lawyer of Ukraine, member of the Central Election Commission (Ukraine)

Anatolii Yaroviĭ, PhD in Legal Sciences; retired judge; member of the International Police Association (Ukrainian section) (Ukraine)

Відповідальний редактор: Леся Поповецька-Демченко (Україна-Франція)

Випусковий редактор: Анна Туманян (Україна)

Managing editor: Lesia Popovetska-Demchenko (Ukraine-France)

Issue Editor: Anna Tumanian (Ukraine)

ЗМІСТ

БЕЗПАЛЕНКО О.В. Соціальна політика у забезпеченні суспільного прогресу	6
БОРТНІКОВА М.Г., ЗУЗАК О.В. Експрес-оцінювання адаптаційного потенціалу підприємства в умовах виходу на іноземні ринки	12
ХОЧА Н.В., МОСКАЛЬ Н.В. Перехід на електронний документообіг: перспективи та виклики	17
ПАТИКА Н.І., ПАСІЧНИК Ю.В. Економічний потенціал фермерів у забезпеченні розвитку сільських територіальних громад	21
МОСКАЛЬ Н.В., БАНДУРА З.Л., КРІЛЬ Я.Я. Сучасні аспекти управління якістю аудиторських послуг ...	24
БОРТНІКОВА М.Г., КАРАБІНОВИЧ Р.В. Проблеми вибору та застосування інноваційних інструментів управління міжнародними проектами в умовах розширення зовнішньоекономічних зв'язків ...	28
БЛАЩУК-ДЕВ'ЯТКІНА Н.З., БУНДЗ Н.Б. Теоретичні основи формування інвестиційної стратегії підприємства у сучасних умовах	32
ВОЛКОВЕЦЬКИЙ Д.С., ВОЛКОВЕЦЬКА С.В. Деякі аспекти правового виховання як засадничого елемента громадянського суспільства	38
ТОДОЩУК А.В., ПЕТРИШИН Н.Я., ДАВИДЧАК М.О. Розвиток регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану	42
ДОРОШ І.М. Кібербезпека та її роль у фінансовому секторі: загрози та заходи захисту	48
БІГУН В.В., ЙОХНА М.А., ТЕБЕНКО В.М. Вплив цифрової трансформації на конкурентоспроможність підприємств: аналіз відмінностей у бізнес-стратегіях	52
БОНДАРЕНКО О.М., КОЗЛОВА В.О., КОЗОРИЗ А.С. Облік та відображення у звітності нарахування та сплати податку на прибуток підприємств	58
ГОЛОВКІН Б.М. До питання охорони здоров'я засуджених	61
МОРОЗ В.О. Вдосконалення інструментів діяльності місцевих органів публічної адміністрації в контексті європейської інтеграції	65
МОСКАЛЕНКО А.О., ХОМЕНКО М.В. Правове регулювання затвердження нормативної грошової оцінки земельних ділянок органами місцевого самоврядування	69
СТАВЕРСЬКА Т.О., ЛИСАК Г.Г., ПРИХОДЬКО В.О. Фінтех і майбутнє фінансових послуг: інновації у фінансовому секторі	74
СУНДУК Т.Ф., ІВАШКО О.А., ЧОРНОВОЛ А.О. Розвиток інноваційних фінансових інструментів та їхній вплив на глобальні фінансові ринки	80
ВЛАДОВСЬКА К.П. Адміністративно-правове регулювання проходження публічної служби в органах виконавчої влади	84
КОНОНЕНКО О.В., ФАРТУШНИЙ І.Д. Економіка знань та інструменти її імплементації в класичний банкінг	89
БУХАНЕВИЧ О.М., ГАЛУС О.О., РИЖУК І.В. Теоретико-правові та прикладні питання оскарження звільнення з публічної служби в порядку адміністративного судочинства	93
POBEREZHNA Z. Monitoring and assessment of the influence of macroeconomic factors on the activities of aviation enterprises in competitive markets (Моніторинг та оцінювання впливу макроекономічних факторів на діяльність авіапідприємств на конкурентних ринках)	97
IVANOVA R. Current state and prospects of the development of judicial control of administrative courts by public administration bodies (Сучасний стан і перспективи розвитку судового контролю адміністративних судів за органами публічної адміністрації)	101

Тетяна Федорівна СУНДУК

старший викладач Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8433-1939>

e-mail: 1993_coloxaukrnet@ukr.net

Олена Анатоліївна ІВАШКО

к.е.н., доцент, Волинський національний університет імені Лесі Українки; Вища школа економіки та інновації в Любліні (Akademia WSEI)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2950-0474>

e-mail: olena.ivasko@gmail.com

Алла Олегівна ЧОРНОВОЛ

д.е.н., професор, зав. кафедри, Чернівецький торговельно-економічний інститут

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

e-mail: alla_trufen@ukr.net

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ГЛОБАЛЬНІ ФІНАНСОВІ РИНКИ

Основна мета цієї статті – дослідити розроблення інноваційних фінансових продуктів і визначити їхній вплив на світові фінансові ринки. У дослідженні застосовано загальнонаукові методи пізнання. Відомості з різних джерел було узагальнено, класифіковано та проаналізовано для визначення моделей розвитку інноваційних фінансових продуктів. У дослідженні розроблено класифікацію типів інноваційних фінансових інструментів та подано власні погляди на етапи розроблення та формування інноваційних фінансових інструментів.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансова система, деривативи, кріпторинок, ф'ючерси і опціони, фінансові інструменти, інновації

ВСТУП

Сьогодні міжнародні фінансові ринки відіграють важливу роль у підвищенні ефективності глобальної економічної системи, адже вони сприяють швидкому перерозподілу фінансових ресурсів на світовому рівні та підтримують прямі інвестиції в певні регіони й економічну діяльність. З міждисциплінарного наукового погляду світові фінансові ринки є важливою темою вивчення, що визначається складними взаємозв'язками економічних, фінансових і соціальних процесів у сучасному світі. Актуальність функціонування глобальних фінансових ринків полягає в тому, що вони є магнітом для збільшення міжнародних фінансових потоків і мають значний вплив на світову економіку та фінансову стабільність.

В умовах сучасної цифровізації і постійного зростання інноваційних процесів становлення і проблеми використання фінансових інструментів на світових фінансових ринках розглядалися багатьма вченими, зокрема такими вітчизняними економістами, як С. Обушний, К. Арабаджи [1], Л. Українська, М. Машенко [2], Х. Данилків, Я. Дропа, М. Петик, Н. Гембарська [3], Ю. Коваленко, Я. Літвін, [4], І. Садчикова, В. Садчиков [5] та ін. Незважаючи на значний внесок науковців в їхню роботу з розроблення фінансових продуктів на ринку, не всі аспекти розглянуто та обґрунтовано.

Глобальні фінансові ринки об'єднують різні фінансові установи, такі як банки, пайові фонди та біржі, з різними класами активів, такими як валюти, акції, облігації, товари та деривативи, створюючи складну мережу взаємодії та ризиків. Відтак, вивчення цих ринків дає змогу глибоко зрозуміти процеси ціноутворення, розроблення інноваційних фінансових інструментів, регулювання та ризиків, пов'язаних із глобальними фінансовими операціями.

Так, у цьому плані актуальність теми дослідження

слід розглядати через низку певних питань: взаємозв'язок фінансових інструментів та конкурентоспроможність підприємств на фінансових ринках, розвиток сучасних фінансових технологій, глобальну фінансову інтеграцію. Як результат, інноваційні фінансові продукти, що з'являються на світових фінансових ринках, відіграють важливу роль у світовій фінансовій системі, стимулюючи розвиток, конкурентоспроможність, регулювання та зростання фінансових потоків. Тому вони залишаються актуальною темою для наукових досліджень і подальшого обговорення. Об'єктом дослідження є глобальні фінансові ринки, що діють в умовах невизначеності та варіабельності. Предметом цієї роботи є інноваційні фінансові продукти, що знаходяться на світових фінансових ринках.

Основна **МЕТА** статті – проаналізувати розвиток інноваційних фінансових продуктів і визначити їхній вплив на світові фінансові ринки. Відповідно до цілей, перед дослідженням стоять такі завдання, як розкриття сутності та складників світового фінансового ринку, визначення його ролі на світовому фінансовому ринку, розроблення класифікації інноваційних фінансових продуктів, що перебувають в обігу на фінансовому ринку, та забезпечення періодичності розроблення інноваційних фінансових продуктів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні застосовано загальнонаукові методи пізнання. Суттєво проаналізовано наукові статті та ресурси, що стосуються розроблення інноваційних фінансових продуктів та їхнього впливу на світові фінансові ринки. Індуктивні та дедуктивні методи застосовано для систематизації цих інноваційних фінансових продуктів в економічному середовищі протягом певного періоду часу. Матеріали з різних джерел узагальнено, класифі-

ковано та проаналізовано крізь виявлення закономірностей і тенденцій у розробленні інноваційних фінансових продуктів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Глобальні фінансові ринки відіграють важливу роль у зростанні та розвитку економіки. Історично побудована фінансова система світу починалася з банківського посередництва і поступово перейшла до ринкового посередництва. Попри те, що фінансовий ринок за останні десятиліття мав значні успіхи в усьому світі, інвестори зазвичайкладають свої заощадження в декілька різних варіантів фінансових інструментів, включно з нерухомістю, фіксованими депозитами, страхуванням, пенсійними фондами, взаємними фондами, акціями, товарами, валютою тощо. Окрім прямих інвестицій багато заощаджень населення опосередковано спрямовуються на фінансові ресурси крізь інституційних інвесторів, таких як банки, страхові компанії та взаємні фонди [6].

Зараз є певна плутанина стосовно того, які інструменти треба класифікувати як «інноваційні» фінансові інструменти.

В документах ЄС інноваційні фінансові інструменти часто називають фінансовими інструментами (ФІ). Проте це може ввести в оману, оскільки низка механізмів фінансової підтримки включно з деякими чистими землями та чистими кредитами ЄІБ, подано як ФІ. Водночас такі фінансові інструменти неможна класифікувати як «інноваційні» ФІ, що виникають завдяки підтримці з бюджету ЄС [7].

Крім того, незрозуміло як довго інструмент може бути «інноваційним». Цей термін викликає плутанину, оскільки будь-яка форма фінансового переказу насправді є «фінансовим інструментом».

За думкою авторів Ю. Коваленко, Я. Літвіна, ФІ, що відрізняються від поодиноких грантів, називаються «інноваційними» [4].

Сучасна економічна література містить теоретичну та емпіричну інформацію, яка доводить, що впровадження інновацій у фінансовий сектор позитивно впливає на фінансову динаміку. Крім того, багато розвідок показали, що інноваційні фінансові продукти зменшують нерівність у доходах та зменшують бідність [8].

На думку Х. Даниліківа, Я. Дропи, М. Петика, Н. Гембарської і З. Сірик [3], під ФІ треба розуміти особливі товари або послуги на ринку, які мають форму угоди і використовуються для акумулювання коштів суб'єктами господарювання та органами влади і отримання фінансових результатів або інших ефектів інвесторами фінансових ресурсів. Внаслідок продажу ФІ власник набуває прав, а емітент отримує зобов'язання, тобто, коли інструмент продається, він набуває форми фінансового активу для покупця.

Термін «інноваційний фінансовий інструмент» зазвичай розуміється як похідний ФІ. Похідний ФІ – це ФІ, вартість якого залежить від вартості іншого активу або є похідним від його вартості [9, 11]. Базовим активом похідного інструменту може бути товар (наприклад, пшениця), фінансовий актив (наприклад, акції) або інший похідний ФІ.

Інноваційні ФІ – це різновид інструментів, наприклад, участь у фондах акціонерного (ризикового) капіталу, гарантії місцевим банкам, які кредитують велику кіль-

кість кінцевих бенефіціарів, наприклад, малі та середні підприємства (МСП), розподіл ризиків з фінансовими установами для збільшення інвестицій у великі інфраструктурні проекти або ФІ. Варто визнати, що метою інноваційних ФІ є стимулювання реального сектору економіки завдяки розширенню доступу до фінансування для компаній і галузей, що виробляють товари та послуги. Інноваційні фінансові продукти (ФП) можуть залучати кошти інших державних або приватних інвесторів у сферах, що становлять значний інтерес для країни, але сприймаються як ризиковані для інвесторів.

Виникає логічне питання: що віднести до інноваційних ФП. Класифікацію ФІ запропоновано в науково-аналітичній літературі. На рис. 1 показано систему інноваційних ФІ, підготовлену та впроваджену на рівні ЄС у рамках фінансової програми ЄС на 2014-2020 рр.

Відтак, у контексті програм фінансування ЄС інноваційні ФІ суттєво відрізняються від ФІ прямого субсидування. Тож концепція «інноваційних фінансових продуктів» охоплює низку схем фінансування, таких як фінансування коштами комбінації субсидій і кредитів. Інноваційні ФІ поділяються на дві основні групи: венчурний капітал і ФІ, що забезпечують капітал. Інноваційні ФІ допомагають залучити ресурси приватного сектору до проектів, які приватний сектор вважає надто ризикованими, оскільки приватний сектор не має підтримки від вищезгаданих продуктів, та їхня реалізація неможлива або призводить до значно більших витрат для ініціаторів проектів.

На рис. 2 подано авторське бачення різновидів інноваційних ФІ, які обертаються на глобальних ринках.

Рис. 1. Система інноваційних фінансових інструментів у рамках Фінансової програми ЄС на 2014-2020 рр. [7]

Рис. 2. Сучасні види інноваційних фінансових інструментів [власне розроблення авторів]

Тож переважна більшість різних видів ФІ роблять обіг і передачу капіталу між інвесторами у всьому світі швидким і ефективним.

Інноваційні ФІ пройшли довгий шлях розвитку, тому в табл. 1 запропоновано авторський погляд на періодизацію розвитку інноваційних ФІ.

Періодичність розвитку інноваційних ФІ свідчить про те, що цей розвиток проходить кілька етапів і що на світовому фінансовому ринку наявні певні труднощі, його значення та вплив на світову фінансову систему постійно зростають.

ВИСНОВКИ

Отже, зростаючі інновації фінансової системи відіграють важливу роль у формуванні та перетворенні світової фінансової сфери. Дослідження показує, що інно-

ваційні фінансові продукти впливають на традиційну фінансову систему, реформують фінансову парадигму та надають нові можливості для інвесторів, компаній та інших учасників ринку. Активне впровадження технологій блокчейн і децентралізованих фінансових продуктів дає учасникам ринку дедалі більше можливостей оминути традиційних посередників і забезпечувати більшу безпеку та прозорість. Інноваційні фінансові активи, такі як криптовалюти, ICO і STO-фінансування, стали предметом підвищеної уваги як інвесторів, так і регулюючих органів. Тому інноваційні фінансові інструменти можуть змінити спосіб здійснення фінансових операцій і створити нові можливості для фінансової взаємодії та інвестицій.

Таблиця 1 – Етапи та особливості розвитку ІФІ на світовому фінансовому ринку [власна розробка авторів]

№	Період	Особливості розвитку	Приклади
1	До 20-го сторіччя – зародження формування фінансових інструментів	На початку формування фінансових ринків здебільшого застосовувалися традиційні фінансові інструменти.	Паперові гроші, векселі, облігації, золото та срібло
2	20-те сторіччя – етап перших фінансових інновацій	З появою телеграфів і телефонів фінансові ринки стали більш комунікативними, а згодом з'явилася можливість торгувати цінними паперами на віддалених біржах. Як наслідок з'явилися нові фінансові інструменти, які дають змогу організаціям фінансового ринку забезпечувати позиції та мінімізувати ризики.	Ф'ючерси, опціони, валютні фонди, електронні банківські послуги
3	20-21 сторіччя – етап електронного трейдингу та глобалізації	Цей етап характеризувався впровадженням комп'ютерних та інформаційних технологій, які зробили революцію на світових фінансових ринках і призвели до появи абсолютно нових фінансових продуктів. Саме тоді з'явилися електронні біржі та онлайн-транзакції.	Bitcoin, ETF (об'єднав в собі переваги акцій та інвестиційних фондів), ICO (форма залучення інвестицій в нові технологічні проекти та стартапи)
4	Сучасний період – етап симбіоз технологій та фінансів	В цей період спостерігається зростання наближення технологій і фінансів, включно із застосуванням штучного інтелекту, аналізу даних і оброблення мови для аналізу фінансових даних і схвалення рішень. Також активно ведеться робота з розширення ринку криптовалют і розвитку цифрових фінансових послуг. Особливо активним є поширення інновацій у фінансовому регулюванні та перегляд законів для адаптації до нових фінансових технологій.	Фін-тех продукти, фінансові деривативи, фінансові токени, платіжні системи

Список використаних джерел

- Обушний С.М., Арабаджи К.В., Костікова К.О. Фінансові технології в Україні: шлях до інновації і стабільності. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2023. № 1 (11). С. 59-72. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/181>
- Українська Л.О., Мащенко М.А. Інноваційні фінансові продукти як цифрові інструменти оптимізації обороту товарів і послуг. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8310>
- Данилків Х., Дропа Я., Петик М., Гембарська Н., Сірик З. Розвиток інноваційних інструментів на глобальних фінансових ринках. *Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. 2022. №9 (3). С. 65-77. URL: <https://doi.org/10.15330/jrnu.9.3.65-77>
- Коваленко Ю.М., Літвін Я.А. Фінансові інструменти, їх класифікація та напрями інноваційних розвідок. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1(17). С. 132–142. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/176593>
- Садчикова І., Садчиков В. Фінансові інструменти розвитку кредитного ринку України в період воєнного стану. *Науковий вісник Полісся*. №2(25). С. 190–205. URL: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2022-2\(25\)-190-205](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2022-2(25)-190-205)
- Lutsyshyn Z., Klappkiv Y., Kucher T., Svirskyi V. Development of innovative instruments of the financial market of Ukraine. *Revista Espacios*. 2019. Vol. 40 (28). 22 p. URL: <https://www.revistaespacios.com/a19v40n28/19402822.html>
- Report on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the Union (Recast). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0180_EN.html
- Маслій Н.Д., Задорожнюк Н.О., Жаданова Ю.О. Дослідження сутності та структури фінансової екосистеми. *Приазовський економічний вісник*. 2023. № 5 (22). С. 171-174 URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/5_22_ukr/32.pdf
- Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61>
- Murphy D., Parry J.-E. Innovative Financial Instruments and Their Potential to Finance Climate Change Adaptation in Developing Countries. 2023. URL: <https://www.iisd.org/system/files/2023-06/financial-instruments-climate-change-adaptation.pdf>
- Блінов А.В. Глобальні тренди формування та регулювання ринку криптовалют. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2020 № 1. С. 7-15 URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77030>
- Настенко М.М. «Вдосконалення внутрішнього контролю надзвичайної діяльності в сільськогосподарських підприємствах. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 1. URL: <https://magazine.fiaf.org.ua/vdoskonalennya-vnutrishnogo-kontrolyu-nadzvichaynoi-diyalnosti-v-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html>

13. Rezvorovych K. World experience of the land sale market reform: a temporal legal measure. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2021. Vol. 1(1). pp. 76-85. URL: https://phelr.dduvs.in.ua/?page_id=1578&lang=uk

References

1. Obushnyi S.M., Arabadzhi K.V., Kostikova K.O. Financial technologies in Ukraine: the way to innovation and stability. *European scientific journal of economic and financial innovations*. 2023. No. 1 (11). pp. 59-72. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/181> (in Ukrainian).
2. Ukrainka L., Mashchenko M. Innovative financial products as digital tools for optimization of turnover of goods and services. *Effective economy*. 2020. No. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8310> (in Ukrainian).
3. Danyliv K., Dropa Y., Petyk M., Hembarska N., Siryk Z. Development of Innovative Tools in Global Financial Markets. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. No. 9 (3). pp. 65-77. URL: <https://doi.org/10.15330/jpnu.9.3.65-77>. (in Ukrainian).
4. Kovalenko Yu.M., Litvin Ya.A. Financial instruments, their classification and directions of innovative research. *Problems and prospects of economics and management*. 2019. No. (1(17)). pp.132–142. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/176593> (in Ukrainian).
5. Sadchykova I., Sadchykov V. Financial Instruments for the Development of the Credit Market of Ukraine in the Period of Martial Law. *Scientific Bulletin Polissya*. No. 2 (25). pp.190–205. URL: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2022-2\(25\)-190-205](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2022-2(25)-190-205) (in Ukrainian).
6. Lutsyshyn Z., Klapiv Y., Kucher T., Svirskyi V. Development of innovative instruments of the financial market of Ukraine. *Revista Espacios*, 2019. Vol. 40 (28). 22 p. URL: <https://www.revistaespacios.com/a19v40n28/19402822.html>
7. Report on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the Union (recast) URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0180_EN.html
8. Masliy N. D., Zadorozhnyuk N. O., Zhadanova Yu. O Research of the essence and structure of the financial ecosystem. *Priazovsky economic herald*. 2023. No. 5 (22). pp. 171-174 URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/5_22_ukr/32.pdf (in Ukrainian).
9. Shevchenko O. M., Rudych L. V. Development of financial technologies in the context of digitalization of the Ukrainian economy. *Effective economy*. 2020. No. 7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61> (in Ukrainian).
10. Murphy D., Parry J.-E. Innovative Financial Instruments and Their Potential to Finance Climate Change Adaptation in Developing Countries. 2023. URL: <https://www.iisd.org/system/files/2023-06/financial-instruments-climate-change-adaptation.pdf>
11. Blinov A.V. Global trends in the formation and regulation of the cryptocurrency market. *Bulletin of the Sumy State University. Economy series*, 2020. No. 1. pp. 7-15. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-1> (in Ukrainian).
12. Nastenka M.M. Improvement of internal control of emergency activities in agricultural enterprises. *Accounting and Finance of the agro-industrial complex*. 2010. №1. URL: <https://magazine.faa.org.ua/vdoskonalennya-vnutrishnogo-kontrolyu-nadzvichaynoi-diyalnosti-v-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html> (in Ukrainian).
13. Rezvorovych K. World experience of the land sale market reform: a temporal legal measure. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2021. Vol. 1 (1). pp. 76-85. URL: https://phelr.dduvs.in.ua/?page_id=1578&lang=uk

Tetiana SUNDUK

Senior Lecturer, State University of Trade and Economics

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8433-1939>

e-mail: 1993_coloxaukrnet@ukr.net

Olena IVASHKO

PhD in Economics, Associate Professor, Lesya Ukrainka Volyn National University; Akademia WSEI (Lublin)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2950-0474>

e-mail: olena.ivasko@gmail.com

Alla CHORNOVOL

Doctor of Economics, Professor, Head of department, Chernivtsi trade and economic institute

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

e-mail: alla_trufen@ukr.net

DEVELOPMENT OF INNOVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS AND THEIR IMPACT ON GLOBAL FINANCIAL MARKETS

Today, global financial markets play a key role in improving the efficiency of the global economic system, as they facilitate the rapid redistribution of financial resources at the global level and help direct investments to certain regions and types of economic activity. The purpose of the paper is to study the development of innovative financial instruments and determine their impact on global financial markets. According to this goal, the study has the following tasks: to reveal the essence and components of the global financial market, to determine their role in global financial markets, to develop a classification of innovative financial instruments traded in the financial market, and to propose a periodization of the development of innovative financial instruments. The study was conducted using general scientific methods of cognition. A critical analysis of scientific papers and other sources related to the development of innovative financial instruments and their impact on global financial markets was conducted. Inductive and deductive methods were used to systematize innovative financial instruments in the economic environment over a certain period. Data from various sources were summarized, classified and analyzed to identify patterns of development of innovative financial instruments. The study addresses the relevance of the topic through a number of specific issues, namely: the relationship between financial instruments and the competitiveness of enterprises in financial markets, the development of modern financial technologies, and global financial integration. The object of the study is the global financial market, which operates under conditions of uncertainty and variability. The subject of the study is innovative financial instruments traded in global financial markets. It has been determined that the current economic literature is full of theoretical and empirical data proving that the introduction of innovations in the financial sector has a positive impact on the dynamics of financial markets. It has also been determined that there is some confusion as to which instruments should be classified as "innovative" financial instruments. The study developed a classification of types of innovative financial instruments and offered its own view on the stages of development and formation of innovative financial instruments.

Keywords: financial market, financial system, derivatives, crypto market, futures and options, financial instruments, innovations